

Logopèdia:

Actualment són ja força conegudes les conseqüències congènites de la pèrdua auditiva sobre el desenvolupament cognitiu, socioafectiu i lingüístic dels infants amb sordesa. D'aquesta manera, avui en dia, gràcies als avenços tecnològics es pot detectar una sordesa en néixer i, gràcies també a la precocitat en la intervenció, és força probable que l'infant amb pèrdua auditiva no presenti cap retard destacable en els seus aprenentatges escolars.

Des de finals de febrer de 2010, el cribatge neonatal de l'audició ja és una realitat per a tots els nadons nascuts a qualsevol hospital de Catalunya. D'aquesta manera, en detectar-se una sordesa més o menys important, serà molt més senzill avançar la intervenció logopèdica i audioprotètica (amb les conseqüents repercussions positives que d'aquí es desprenen).

Existeix, també, un grup d'escolars amb sordesa que possiblement es vegin encara més afavorits, atès

que fins ara solien passar força desapercibuts fins els quatre o cinc anys, quan les manifestacions de les seves lleugeres pèrdues auditives es feien evidents. Des de finals dels anys 80, van ser nombroses les veus que alertaven de l'important nombre d'infants amb pèrdues lleugeres o moderades, que solien passar desapercibuts als inicis de la seva escolaritat. Més tard, quan la seva maduració els permetia fer anàlisis fonètiques molt precises i accedir a l'aprenentatge de la llengua escrita, es posaven de manifest les seves dificultats auditives.

Una detecció a temps mobilitza l'atenció dels mestres sobre aquests alumnes, la qual cosa facilita la seva normalitat acadèmica

Sovint, la major part d'aquests infants solen passar desapercibuts durant els primers anys de la seva infància, centrant-se bona part de les preocupacions dels seus mestres i familiars en el comportament més aviat díscol i poc cooperatiu amb la resta del grup. També és cert que, de vegades, una detecció a temps mobilitza l'atenció dels mestres sobre aquests alumnes, la qual cosa facilita la seva normalitat acadèmica.

Les pèrdues auditives també es van adquirint al llarg de la infància

No disposem de bones estadístiques sobre el nombre de sordeses lleus i moderades que es diagnostiquen en la gamma d'edats que

Pèrdues auditives lleus, repercussions sobre l'alumnat

va dels tres als set anys, però als EUA, per exemple, el percentatge de pèrdues auditives neurosensorials lleus entre els escolars d'aquestes edats és d'un 5%.

Si hi afegim aquells infants que tenen una pèrdua auditiva lleu causada un cop el nen ja ha adquirit el llenguatge, es calcula que sobre un 9-12% dels escolars menors de sis o set anys presenten pèrdua auditiva lleu de forma permanent. Alguns d'aquests infants van començar presentant pèrdues auditives lleus o moderades transitòries, degudes a otitis, a partir de l'any. Són els típics infants que als inicis de l'hivern comencen a estar refredats un dia sí i l'altre també i no abandonen aquest estat fins que no arriba el bon temps.

Sovint, la major part d'aquests infants solen passar desapercibuts durant els primers anys de la seva infància

Si el problema no està suficientment tractat pel metge especialista (mitjançant antiestamínics o drenatges transtimpànics que facilitin l'aireig de l'oïda), el problema pot anar derivant en una pèrdua auditiva permanent.

A Catalunya no disposem de dades concretes, però la xifra d'un 10% d'escolars afectats de pèrdues auditives aparentment no gaire greus semblaria força encertada. Aquesta dada és prou important i, malauradament, sovint passa desapercibuda. En una sala amb poc soroll ambiental, aquests infants tenen prou recursos per entendre els missatges sonors; tot i així, a classe, en un entorn molt més sorollós, les dificultats són constants.

Quina repercussió tenen aquests problemes sobre l'escolaritat de l'infant?

Un 35-40% de l'alumnat amb problemes auditius lleus o moderats sol repetir curs.

Diversos treballs postulen que les dificultats de parla són més freqüents en la població infantil amb pèrdues auditives lleugeres, permanents o fluctuants, que en infants que tenen l'oïda sana. Hom destaca, també, que els aspectes del llenguatge que solen estar més afectats són la discriminació auditiva, la memòria fonològica a curt termini i el processament fonològic. En canvi, aspec-

tes com el lèxic o la comprensió de frases no estan necessàriament pertorbats. Són infants que quan parlen es mostren fluents, però que cometen tants errors de producció fonètica que gairebé ningú els entén. Lògicament, amb el temps acaben per no ser fluents. A banda, no podem deixar d'obviar l'impacte negatiu de les pèrdues auditives lleugeres i moderades sobre l'autoestima, atès que debilita la capacitat de comunicació i socialització de l'infant.

Diversos treballs destaquen també com aquesta incidència es veu amplificada quan, a banda de la pèrdua auditiva, concorren altres circumstàncies com les capacitats cognitives del propi infant o un entorn sociocultural empobrit. Així, a banda del retard o del trastorn de parla que genera la pèrdua auditiva, hom pot observar fàcilment trastorns de comportament i fracàs escolar generalitzat.

Què podem fer per pal·liar els efectes d'aquests problemes?

En atenció a la notable incidència d'aquests problemes auditius, caldria implementar mesures periòdiques de control mèdic, au-

diològic i logopèdic que minimitzessin la repercussió negativa que causen aquests problemes sobre els aprenentatges escolars. En aquest sentit, si bé una adequada adaptació protètica pot pal·liar els problemes d'una recepció acústica empobrida, aquesta ha d'anar acompanyada d'un continu control a càrrec de l'otorinolaringòleg i d'una bona intervenció logopèdica.

En cas que es detectés la presència d'alumnat amb aquestes característiques, convindria que la seva ubicació a l'aula li permetés poder seguir visualment els esdeveniments de la classe. També fóra molt positiu que el mestre, després d'una explicació oral, verificués la comprensió de l'alumne. Finalment, la millora de les condicions acústiques a les aules podria ser també un pal·liatiu molt important de les conseqüències negatives que les pèrdues auditives lleus o moderades comporten en l'alumnat afectat.

Jesús Valero i García
Professor de la Universitat Ramon Llull
jesusvg@blanquerna.url.edu

L'ORIGEN DE LA IDENTITAT HUMANA

Moisés Esteban Guitart

Un dels temes recurrents en l'actual agenda social, educativa i política és la identitat. En tant que vivència de nosaltres mateixos i allò que ens envolta, la identitat ens permet regular i orientar les nostres vides, així com solidaritzar-nos amb diferents grups humans. El llibre examina els orígens de la identitat a través dels camins traçats per la psicologia evolutiva i de l'educació.

Disponible al web

www.prisma.cat/edicions

